

سرنامه	جشنواره تجربیات برتر مدارس در حوزه سنجش و ارزشیابی (سومین : ۱۳۹۵-۱۳۹۴ : تهران)
عنوان و نام پدیدآور	تجربه، ارزشیابی و یادگیری ۲: مجموعه آثار برگزیدگان سومین جشنواره طرح تجربیات برتر مدارس در حوزه سنجش و ارزشیابی / گردآورنده معاونت ارزشیابی پرورشی مرکز سنجش ویراستاران علمی و ادبی: شاپور مرادی فرد، فرنگیس کمالوند
مشخصه نشر	قم: اقلیم مهر، ۱۳۹۶.
عکس کتاب ظاهری	۱۶۸ ص: مصور، جدول، نمودار، عکس.
وضعیت فهرست نویسی	۹۷۸-۶۰۰-۹۸۲۹۵-۱-۴
عنوان دیگر	فیبا
موضوع	مجموعه آثار برگزیدگان سومین جشنواره طرح تجربیات برتر مدارس در حوزه سنجش و ارزشیابی.
موضوع	سن و پرورش — ارزشیابی
موضوع	Educational evaluation
موضوع	تدریس — ارزشیابی
موضوع	Teaching — Evaluation
موضوع	Education, Elementary — Evaluation
شناسه افزوده	مرادی فرد، شاپور.
شناسه افزوده	مهر، فرنگیس.
شناسه افزوده	وزارت سن و پرورش، مرکز سنجش
رده بندی کنگره	LB۲۸۳۳۱ .۵ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۸۷۰۶۴۸

نام کتاب: تجربه، ارزشیابی و یادگیری ۲

(مجموعه آثار برگزیدگان سومین جشنواره طرح تجربیات برتر مدارس)

در حوزه سنجش و ارزشیابی

گردآورنده: معاونت ارزشیابی پرورشی مرکز سنجش

ویراستار علمی و ادبی: شاپور مرادی فرد، فرنگیس کمالوند

ناشر: قم، انتشارات اقلیم مهر، شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، تاریخ نشر: ۱۳۹۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۲۹۵-۱-۴

پخش: قم، اداره سنجش و ارزشیابی اداره کل آموزش و پرورش استان قم

۰۲۵-۳۳۹۳۸۰۳۳، ۰۲۵-۳۳۹۳۸۰۳۸

حق چاپ محفوظ و برای مرکز سنجش وزارت آموزش و پرورش است.

مقام معظم رهبری (مد ظله العالی):

«در محیط آموزش و پرورش باید کاری بشود که حتی یک استعداد از میان این

میلیون پانزده جوان و جوان ایرانی بدر نرود.»

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
الف.....	آ. سنجش.....
۱.....	مقدمه.....
۴.....	گزارش اجمالی از برآوردی مؤمن حشواره کشوری طرح تجربیات برتر.....
۱۴.....	چگونه می‌توان با استفاده از کمترین امکانات و ساده‌ترین روش‌ها، بهترین و جذاب‌ترین ارزشیابی را به عمل آورد؟.....
۲۹.....	سنجش و ارزشیابی دفترچه‌ی مهارت‌آموزی ابتدایی.....
۳۷.....	اجرای طرح‌های مختلف سنجش.....
۵۸.....	ارزشیابی از صداها و نشانه‌های القای فارسی کلاس از طریق رسانه‌ها.....
۶۶.....	چگونه توانستیم با راهبرد بازی و حداقل امکانات محیط، از دانش‌آموزانم، سنجش و ارزشیابی به عمل بیاوریم؟.....
۷۷.....	استفاده از روش‌های مختلف ارزشیابی، جهت ایجاد علاقه به درس ریاضی در دانش‌آموزان پایه هفتم.....
۸۸.....	تقسیم آزمون‌ها به دو بخش معلم محور و دانش‌آموز محور.....
۹۹.....	چگونه توانستیم کلاس فیزیک و آزمون‌های مرتبط را با کاهش استرس و اضطراب، ایجاد روحیه‌ی پژوهش‌گری جذاب‌تر کنیم؟.....
۱۰۲.....	رویکردی خلاقانه، جهت استفاده از ارزشیابی به عنوان مکمل فرایند یاددهی- یادگیری در درس زیست‌شناسی.....
۱۰۳.....	آموزش چگونه آموختن، با استفاده از ارزشیابی مستمر.....
۱۳۳.....	ن تجربه‌ای جدید در شیوه‌ی تدریس و سنجش درس تاریخ هنرجهان.....
۱۳۸.....	تجربیات موفق در ارزشیابی خلاقانه، با استفاده از روش‌های نوین تدریس.....

ارزشیابی، فرایند گردآوری اطلاعات درباره‌ی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و ارائه‌ی بازخوردها به موقع است. برای آگاهی از نقاط ضعف و قوت خود و بهبود کیفیت یادگیری و کیفیت تدریس و کیفیت برنامه‌های آموزشی است و از آنجا که تحقق اهداف نظام آموزشی، در مدرسه به وقوع می‌پیوندد و دستیابی به این اهداف، به طور مستقیم از ماهیت سندش و ارزشیابی متأثر است، به‌کارگیری یافته‌های جدید در باره‌ی نحوه‌ی صحیح ارزشیابی، برای کارکنان آموزشی مدارس به ویژه معلمان، امری بسیار ضروری به نظر می‌رسد تا از این طریق به جهت بهبود فرایند یاددهی-یادگیری و اصلاح برنامه‌ها و هماهنگی میان اهداف آموزشی، حرکت نماییم. در روش‌های نوین ارزشیابی، تلاش بر آن است تا با استفاده از ابزارهای متنوع، از تمرکز و توجه صرف به سطح دانش، به سطوح بالای حیطه‌ی شناختی و از معیار محوری در دانش‌آموز محوری و سپردن مسئولیت به فرد یادگیرنده، در طول فرایند یاددهی-یادگیری، تأثیر مسیر داده و در نتیجه، فراگیرانی خلاق و با حس مسئولیت‌پذیری بالاداشته باشیم. ناگفته نماند که سنجش و ارزشیابی، زمانی از اعتبار کافی برخوردار است که موجب کیفیت بخشی یادداشت‌ها در دانش‌آموز گردد. بنابراین، فنون سنجش هنگامی مؤثرند که از آنها به عنوان هدایت‌گری فعال و پویا در طول سال تحصیلی استفاده شود، چرا که در نهایت، قضاوت درباره‌ی میزان توفیق معلم، در رسیدن به هدف‌های آموزشی، با توجه به نتایج ارزشیابی انجام می‌شود.

از مهم‌ترین اهداف جشنواره‌ی طرح تجربیات برتر مدارس در حوزه‌ی سنجش و ارزشیابی، بسترسازی مناسب جهت تبادل تجارب معلمان و سایر کارکنان آموزشی مدارس، در زمینه‌ی روش‌ها و فنون نوین ارزشیابی پیشرفت تحصیلی می‌باشد که به ترویج، اشاعه و استقرار روش‌های علمی، در نظام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در سطح مدارس و به دنبال آن، توسعه و تقویت دانش و توانمندی عمومی معلمان و مدیران و کارکنان آموزشی می‌باشد. همین راستا، این مرکز برای سومین بار، اقدام به تدوین مجموعه آثار برائیدگان کشوری این جشنواره می‌نماید تا این تجارب مفید و سازنده، در اختیار سایر همکاران عزیز در سراسر کشور قرار گیرد، باشد که از این رهگذر، جهت افزایش توان فکری و عملی معلمان و در نتیجه تربیت فراگیرانی ژرف‌اندیش و برخوردار از بینش، در سایه‌ی طرح تجربیات برتر در حوزه‌ی سنجش و ارزشیابی، گامی مهم برداریم.

در پایان از تلاش‌های ارزنده‌ی تمامی همکاران محترم ادارات کل آموزش و پرورش استان‌های سراسر کشور، به ویژه مسئولان کارشناسان مسؤول و کارشناسان ادارات و کارشناسی‌های سنجش در سطح استان، مدارس و شهرستان‌ها، معلمان، مدیران و سایر کارکنان آموزشی مدارس، داوران، کارشناسان و همکاران معاونت ارزشیابی پرورشی مرکز سنجش، تقدیر و تشکر نموده و توفیق این عزیزان را از خداوند متعال خواستارم.

پدال - عمادی
رئیس مرکز سنجش

ارزشیابی، فرایندی نظام یافته برای جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات است تا مشخص شود که هدف‌های آموزشی مورد نظر تا چه میزان، تحقق یافته یا در حال تحقق یافتن است و در واقع، مهم‌ترین ملاک تشخیص در این زمینه است. یعنی از طرفی، با سنجش آموخته‌های فراگیران در طول یادگیری، میزان پیشرفت تحصیلی آنان را معلوم می‌نماید و از طرف دیگر، توان معلم در انتقال مفاهیم یادگیری، ارزشمند و صریح بودن هدف‌های آموزشی و اعتبارسنجی محتوا را بر می‌دهد. علیرغم تأکید بر به‌کارگیری روش‌های نوین ارزشیابی در سیستم آموزشی، هم، استفاده از روش‌های سنتی در بسیاری از مدارس کشور متداول است که در تعیین میزان موفقیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان انجام می‌گیرد، در صورتی که هدف اصلی ارزشیابی، اصلاح و بهبود بخشی فرایند یاددهی-یادگیری می‌باشد. در نظام ارزشیابی سنتی، روجه تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و تلاش می‌شود تا به دزن شناسایی نقاط ضعف در جریان آموزش، با اقدام پژوهی و ارائه راهکارهای عملی، فاصله از بین بردن این ضعف‌ها و تبدیل آنها به نقاط قوت، به جریانی برای کیفیت بخشی به فرایند یادگیری منجر گردد. در این نظام، شناخت استعدادها و بالقوه‌ی دانش‌آموزان و تلاش برای به حداکثر رساندن توانایی‌ها، در اولویت قرار دارد تا به تقویت حس خودباوری و اعتماد به نفس آنان بپردازد. ارزشیابی صحیح، با آگاه ساختن فراگیران از هدف‌های رفتاری هر یک از مواد آموزشی، فرایند یادگیری را هدایت نموده و زمینه‌های رشد و بالندگی آن را میسر می‌سازد تا در پرتو آن، امکان یادگیری بهتر و بیشتر را فراهم کند.

نتایج ارزشیابی، نه تنها میزان پیشرفت تحصیلی فراگیر و نحوه‌ی عملکردش را در جریان فعالیت آموزشی و پرورشی مشخص می‌نماید، بلکه کیفیت تلاش وی و روش تدریس و میزان مهارت معلم در این زمینه را نیز ارزیابی می‌کند و به معلم فرصت می‌دهد، همواره درصدد اصلاح و بهبود روش تدریس خود برآید. ارزشیابی، زمانی که در چارچوب آیین‌نامه‌ی مصوب، گیرد، می‌تواند درباره‌ی پیشرفت تحصیلی شاگردان و ضعف‌ها و نارسایی‌های آموزشی آنان، اطلاعات مفیدی در اختیار معلم قرار دهد.

ارزشیابی با استفاده از آزمون‌ها و با مقایسه‌ی کار و فعالیت‌شان آشنا سازد و علت پیشرفت یا عقب‌ماندگی تحصیلی آنها را تعیین کند و موجبات رغبت و تلاش و فعالیت بیشتر آنها را فراهم آورد. یکی دیگر از وظایف ارزشیابی، سنجیدن میزان توانایی شاگردان، برای ارتقا به مراحل بعدی و بالاتر است. با سراجحت می‌توان گفت، ترس و اضطراب دانش‌آموزان از ارزشیابی، بیشتر ناشی از روش‌های نادرست اجرای آن در کلاس‌های درس است. معلمانی که از ارزشیابی، برای کشف آگاهی از مشکلات یادگیری دانش‌آموزان استفاده می‌کنند، بهتر می‌توانند از طریق تفسیر اطلاعات تجزیه و تحلیل آنها، درباره‌ی فرایند آموزش، تقویت نکات مثبت و رفع مشکلات و بدیهی‌گیری مانند بدفهمی‌های دانش‌آموزان از موضوعات درسی، انتظارات آموزشی و ایجاد تعامل بیشتر بین دانش‌آموزان و ... تصمیم‌گیری نمایند. ارزشیابی صحیح پیشرفت تحصیلی زمانی عملی می‌گردد که از اصول حاکم بر آن پیروی کند. این اصول کلی عبارتند از:

۱. افزایش نقش خانواده‌ها در فرایند یاددهی - یادگیری
۲. رعایت اصل جدایی ناپذیری ارزشیابی از فرایند یاددهی - یادگیری
۳. سنجش همه‌جانبه‌ی مهارت‌های شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی
۴. در نظر گرفتن توانایی‌های دانش‌آموزان و اصل تفاوت‌های فردی در میان آنان
۵. توسعه‌ی مهارت‌های یادگیری، متناسب با محتوای آموزشی

۶. ارتقا بخشی سطح مشارکت دانش‌آموزان در فرایند ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
 ۷. بهره‌گیری از سطوح بالاتر حیطه‌ی شناختی، در طراحی تکالیف و آزمون‌ها
 ۸. رایش روحیه‌ی مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان
 ۹. بسترسازی مناسب برای رشد تفکر خلاق و نقاد
 ۱۰. هماهنگی مابین اهداف، محتوا و فرایند یادگیری-یاددهی و ارزشیابی
 ۱۱. متنوع بودن روش‌های ارزشیابی
 ۱۲. پرورش مهارت‌های خودارزشیابی در دانش‌آموزان
 ۱۳. ارائه‌ی بازخور تصحیح‌کننده، به نحوی که دانش‌آموز با نقاط ضعف و قوت عملکرد تحصیلی خود آشنا شود.
 ۱۴. ارائه‌ی راهکارهای لازم برای بهبود روند پیشرفت تحصیلی.
- امید که با تلاش تمامی معلمان و مدیران مستقر در سراسر کشور، به اهداف متعالی جشنواره‌ی طرح تجربیات برتر، شامل شناسایی و ترویج الگوها، شیوه‌های نوین و اثربخش ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و فراهم‌سازی بستر لازم برای تبادل این تجربیات سازنده و مفید، نائل شویم.